

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็น
ของนักวิชาการ ข้าราชการและนักการเมือง

นายพิรุณ วิมลอักษร

คู่มือวิทยุทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974 - 636 - 150 - 3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARATIVE STUDY OF THE OPINION OF
ACADEMICS, GOVERNMENT OFFICIALS AND
POLITICIANS TOWARDS THE ELECTION COMMISSION

Mr. Pirun Vimolukson

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

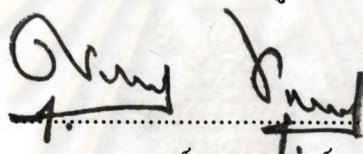
Academic Year 1996

ISBN 974 - 636 - 150 - 3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็น
ของนักวิชาการ ข้าราชการและนักการเมือง
โดย : นายพิรุณ วิมลอักษร
ภาควิชา : การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ

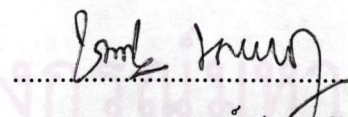

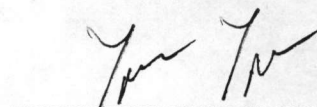
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พินิจ วิมลอักษร : คณะกรรมการการเลือกตั้ง ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักวิชาการ
ข้าราชการ และนักการเมือง (A COMPARATIVE STUDY OF THE OPINION OF
ACADEMICES, GOVERNMENT OFFICIALS AND POLITICIANS TOWARDS THE
ELECTION COMMISSION) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ,
138 หน้า. ISBN 974 - 636 - 150 - 3

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นของนักวิชาการ
ข้าราชการและนักการเมืองว่ามีความคิดเห็นในเรื่องคณะกรรมการการเลือกตั้งในประเด็นที่มา องค์ประกอบ
และอำนาจหน้าที่ แตกต่างกันหรือไม่ โดยมีสมมติฐานของการศึกษาวิจัยว่า "ความคิดเห็นของนักวิชาการ
ข้าราชการและนักการเมือง เกี่ยวกับที่มา องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
มีความเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาท สถานภาพ และผลประโยชน์ของบุคคลแต่ละกลุ่มเป็นสำคัญ"

วิธีการศึกษาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้ใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็น
เครื่องมือวัดเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มประชากรสามกลุ่ม ได้แก่
นักวิชาการ ข้าราชการและนักการเมือง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มขึ้นมาเพื่อเป็นตัวอย่างในการศึกษาวิจัย
ครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบถึงความแตกต่างของความคิดเห็น
ได้ใช้ค่าสถิติไคสแควร์ และฮอโนวา ในการวิเคราะห์ ทั้งนี้ได้กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการศึกษาวิจัย พบว่านักวิชาการ ข้าราชการและนักการเมือง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ประเด็นที่มา องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกันแต่ประการใด
สำหรับเหตุผลที่ทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ไม่แตกต่างกันน่าจะเนื่องมาจาก ทุกกลุ่มต้องการที่จะเห็นคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเป็นกลางอย่าง
แท้จริงในการควบคุมดูแลบริหารการเลือกตั้ง ส่วนประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ไม่
แตกต่างกัน น่าจะเนื่องมาจากอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในแบบสอบถาม เป็นหน้าที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ในประเทศต่าง ๆ ถือเป็นหน้าที่หลักที่ต้องปฏิบัติอยู่แล้ว และเป็นหน้าที่ที่สะท้อนปัญหาการเลือกตั้งของ
ประเทศไทยที่เป็นอยู่จริง

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

c731461 : MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD: THE ELECTION COMMISSION

PIRUN VIMOLUKSON : A COMPARATIVE STUDY OF THE OPINION OF ACADEMICES,
GOVERNMENT OFFICIALS AND POLITICIANS TOWARDS THE ELECTION COMMISSION.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRAYAD HONGTONGKUM, 138 pp.

ISBN 974 - 636 - 150 - 3

This study is aimed to study the opinion of academics, government officers and politicians on the origin, components, authority of the Election Commission. The hypothesis of the research is that "the opinion of academics, government officials and politicians on the origin, components, authority of the Election Commission differ in response to the role, status, and interest of each group."

The method employed in this research is a survey research using questionnaire as the measurement tool. Sample groups are taken by random. Random sampling are taken systematically. data analysis is done by using chi-square and anova statistical methods, which renders the signification at 0.05.

The result of the study shows that the opinion of academics, government officials and politicians towards the origin, components, and authority of the Election Commission do not differ. The reason for this is that each group expect to have an impartial Election Commission in supervising the electoral administration. As regards the indifference of the authority of the Election Commission, the reason for this is that the authority stated in the questionnaire is in general accepted by most countries and is regarded as the general standard of practice. Also it has function in reflecting the actual problems of election of Thai politics.

ภาควิชา..... GOVERNMENT.....

สาขาวิชา..... GOVERNMENT.....

ปีการศึกษา..... 1996.....

ลายมือชื่อนิสิต..... PIRUN VIMOLUKSON.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... Com. Krumj.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ท่ามกลางกระแสวังวนของความเปลี่ยนแปลงแห่งวิถีชีวิตสังคมชนบทเชื่อมต่อกัน เมือง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์และเมตตาธรรม นันทอจารย์ ให้แก่ลูกศิษย์อย่างแท้จริงของรองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย ตลอดมา ขอขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการและกรรมการตามลำดับ ในการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ตลอดทั้งให้เสรีภาพทางความคิดในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสุภกร วิริยานภากรณ์ และคุณทัศนีย์ ตันติทวีโชค ที่ได้ช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษาและเป็นธุระในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์เสมือนหนึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย คุณโสภณ สุวรรณรัตน์ คุณไพศาล สีนาคลวัน คุณณภาพร จันทะนาม น้อง ๆ ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ ร่วมรุ่นที่คอยไต่ถามทุกข์สุขในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ คุณยงยุทธ สุขศิริ กัลยาณมิตร ผู้ร่วมสัญญาสุภาพบุรุษ ที่คอยช่วยเหลือและปลอบใจในยามที่ท้อแท้ แม่หญิงหนึ่งและเจ้าชายน้อยของพ่อที่คอยเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมาและเป็นเพื่อนยามศึกเมื่อต้องค้นคว้าเอกสาร พร้อมทั้งช่วยตรวจพิสูจน์อักษร ขอขอบพระคุณนักวิชาการจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และบุคคลอื่น ๆ ที่ไม้อาจกล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งได้มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ที่สำคัญที่สุด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้มอบทุนทรัพย์อันล้ำค่าคือการศึกษาแก่ผู้วิจัย นอกเหนือจากการอบรมกล่อมเกล่าให้เป็นคนดีมีความกตัญญู ซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้งผลดีและคุณค่าที่พึงจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ไฝ่รู้นั้น ขอขอบแต่ท้องฟ้าและหินผาผู้ให้กำเนิดปฏิสัมพันธ์สรรพสิ่งที่ดีและควงวิญญูณของบิดาที่ล่วงลับไป หากมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดขาดตกบกพร่อง ผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยความคารวะอย่างยิ่ง

นายพิรุณ วิมลอักษร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของสภาพปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	5
สมมติฐานของการศึกษา	5
ขอบเขตของการศึกษา	6
วิธีการศึกษา	6
นิยามศัพท์สำคัญ	7
การนำเสนอ	8
บทที่ 2 ทฤษฎีแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา	
แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	10
แนวความคิดว่าด้วยการพัฒนาทางการเมือง	16
แนวความคิดว่าด้วยความเป็นสถาบัน	27
ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ	38
บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
การสุ่มตัวอย่าง	49
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	50
เครื่องมือวัดที่ใช้ในการศึกษา	50
เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล	52
การประเมินคุณภาพเครื่องมือวัด	53
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ตัวแบบคณะกรรมการการเลือกตั้งของต่างประเทศ	56
ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี.....	56
ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส	59
ประเทศอังกฤษ	60
ประเทศสหรัฐอเมริกา	60
ประเทศอาร์เจนตินา	61
ประเทศอินเดีย	61
ประเทศฟิลิปปินส์	63
ประเทศมาเลเซีย	65
ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี	66
ประเทศพม่า	66
องค์กรกลางในการเลือกตั้งของไทย	72
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	99
รายการอ้างอิง	110
ภาคผนวก	
ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	113
ข ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้งของ	124
กระทรวงมหาดไทย	
ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้งของคณะ	129
กรมการศึกษาร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก	
สภาผู้แทนราษฎร	
ประวัติผู้เขียน	138

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	81
แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพ ..... ส่วนบุคคลและกลุ่มตัวอย่าง	
ตารางที่ 2	83
แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับที่มาและ ..... องค์ประกอบคณะกรรมการการเลือกตั้ง	
ตารางที่ 3	86
แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ ..... คณะกรรมการการเลือกตั้ง	
ตารางที่ 4	96
แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ..... ของคณะกรรมการการเลือกตั้งระหว่างร่างของกระทรวงมหาดไทย กับร่างของอนุกรรมการศึกษาร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	
ตารางที่ 5	97
แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ..... ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่มา องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการ การเลือกตั้งของนักวิชาการ ข้าราชการ และนักการเมือง	
ตารางที่ 6	97
แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็น ..... เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งของ นักวิชาการ ข้าราชการ และนักการเมือง	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย